

Dôvodová správa k návrhu rozpočtu Mesta Námestovo na roky 2025-2027

Príprava rozpočtov na roky 2025-2027 prebiehala v zložitých ekonomicko- sociálnych podmienkach. Štát konsoliduje verejné financie z dôvodu zníženia vysokého schodku štátneho rozpočtu. Niektoré opatrenia sa dotknú aj samospráv. Nemusia sa naplniť očakávané príjmy, naopak, zvýšia sa bežné výdavky. V extrémnom prípade hrozí aj uplatňuje tzv. dlhovej brzdy.

Zostavenie rozpočtu mesta vychádza predovšetkým z viacročného rozpočtu, z určeného podielu na výnosoch daní v správe štátu ustanovených osobitným predpisom a zo schváleného rozpočtu verejnej správy.

Rozpočet sa vnútorne člení na bežné príjmy a bežné výdavky, kapitálové príjmy a kapitálové výdavky a finančné operácie. Predkladá sa na schválenie mestskému zastupiteľstvu v členení na úrovni dvoch hlavných kategóriách ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie vrátane výdavkov podľa programov. V rozpočte sa prednostne zabezpečili krytie všetkých záväzkov, ktoré vyplývajú z plnenia povinnosti ustanovených osobitnými predpismi .

Medzi legislatívne východiská tvorby schvaľovania rozpočtu patrí právna úprava rozpočtu, ktorou je zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov , ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti. Rozpočet sa zostavuje najmenej na tri rozpočtové roky, ktorý tvorí rozpočet na príslušný rozpočtový rok, ktorý je záväzný a schvaľuje ho mestské zastupiteľstvo a rozpočet na roky nasledujúce po príslušnom rozpočtovom roku /2026-2027/, ktoré sú orientačné a mestské zastupiteľstvo ich berie na vedomie. Súčasťou návrhu viacročného rozpočtu sú aj údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení za predchádzajúce dva rozpočtové roky.

V prípade že nedôjde k legislatívnym zmenám /ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti/ dlhová brda začne platiť od 21.11.2025 , čo bude pre všetky subjekty verejnej správy znamenať dodržiavanie **pravidiel rozpočtovej zodpovednosti a pravidiel rozpočtovej transparentnosti, a to najmä povinnosť** schváliť na nasledujúci rozpočtový rok iba vyrovnaný rozpočet alebo prebytkový rozpočet. Programové vyhlásenie vlády na roky 2023-2027 bolo schválené 21.11.2023, uvedené platí však iba do momentu schválenia nového programového vyhlásenia.

- Rozpočtová organizácia hospodári s rozpočtovými prostriedkami zriaďovateľa a s prostriedkami prijatými od iných subjektov. Hospodári samostatne s prostriedkami, ktorý jej určí zriaďovateľ v rámci svojho rozpočtu.
- Príspevková organizácia hospodári podľa svojho rozpočtu príjmov a výdavkov. Jej rozpočet zahŕňa aj príspevok z rozpočtu zriaďovateľa a prostriedky od iných subjektov. Finančný vzťah medzi zriaďovateľom a príspevkovou organizáciou je určený záväznými ukazovateľmi určenými zriaďovateľom. Príspevková organizácia je povinná dosahovať príjmy určené svojím rozpočtom.

Návrh rozpočtu na rok 2025 – 2027 je zostavený ako vyrovnaný.

Ukazovateľ	Návrh rozpočtu 2025	Prognóza 2026	Prognóza 2027
Príjmy celkom vrátane finančných operácií	14 438 006	12 693 766	12 857 053
Výdavky celkom vrátane finančných operácií	14 438 006	12 693 766	12 857 053
Výsledok hospodárenia	0	0	0

Návrh rozpočtového hospodárenia na rok 2025 bez finančných operácií je zostavený ako schodkový.

Ukazovateľ	Návrh rozpočtu 2025	Prognóza 2026	Prognóza 2027
Prijmy bez finančných operácií	12 318 006	12 693 766	12 857 053
Výdavky bez finančných operácií	14 438 006	12 693 766	12 857 053
Výsledok hospodárenia	-2 120 000	0	0

Bežný rozpočet je navrhnutý ako vyrovnaný, Kapitálový rozpočet je navrhnutý ako schodkový, pričom schodok je krytý finančnými operáciami.

Rozpočtovanie príjmov

Daňové príjmy sa očakávajú v roku 2025 vo výške 6 466 922 eur.

Výnos DPFO na rok 2025 podľa prognózy MFSR je odhadovaný na 5 453 467 eur, ktoré sú znížené z dôvodu zmeny financovania materských škôl z originálnych kompetencií do preneseného výkonu štátnej správy.

V súvislosti zo zmenou financovania je zaradený príjem zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy pre MŠ o predpokladanú sumu dotácie na materské školy, kde na 1 dieťa sa použila dotácia 3 200 eur ku ktorej bol pripočítaný príspevok na výchovu a vzdelávanie detí MŠ o 53 424 eur. Uvedená dotácia bude upresnená na začiatku roka 2025 podobne, ako je to v súčasnosti pri financovaní základných škôl. Vo výnose DPFO pre financovanie materských škôl ostalo stravovanie, kde bol napočítaný predpokladaný koeficient 100,40 vzhľadom k tomu, že sa má zmeniť koeficient na stravovanie pre dieťa v MŠ na hodnotu 2,5 bez ohľadu na zriaďovateľa. Pri základných školách ostáva koeficient stravovania na 1 potencionalneho stravníka -žiaka 1,5.

Uvedené financovanie školských zariadení ako aj výkon samosprávnych pôsobnosti je z odhadovanej prognózy, ktoré bude upravené v roku 2025 na základe schváleného štátneho rozpočtu, kedy mesto pristúpi k úprave rozpočtu.

Daň z majetku je v roku 2025 zaradená na úrovni očakávanej skutočnosti roku 2024, navýšenie sa očakáva v roku 2026 za predpokladu schválenia MsZ nového VZN o dani z nehnuteľnosti, ktoré je nezmenené od roku 2014.

Ostatné miestne dane sa navrhujú na úrovni očakávanej skutočnosti v roku 2024 vo výške 422 455 eur. Navýšený je príjem z poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na roky 2026 a 2027 v súvislosti so zvýšením výdavkov na manipuláciu s odpadmi s povinnou mechanicky biologickou úpravou odpadov /MBÚ/ od roku 2027.

Nedaňové príjmy na rok 2025 sa rozpočtujú vo výške 1 079 646 eur vrátane príjmov rozpočtových organizácií podľa skutočne dosiahnutých príjmov za predchádzajúce obdobia.

Granty a transfery bežné sú rozpočtované podľa skutočnosti roku 2024 vo výške 4 068 637 eur vrátane nového transferu zo ŠR na financovanie normatívu pre materské školy v zriaďovateľskej pôsobnosti. Všetky transfery budú v priebehu roka 2025 upravené podľa rozpisov príslušných ministerstiev.

Transfery kapitálové sú zaradené vo výške 682 801 eur. Do rozpočtu je zaradená dotácia z Fondu na podporu športu na modernizáciu atletického ihriska v areáli MŠK Námestovo vo výške 20%. V roku 2024 bola poskytnutá dotácia vo výške 80% t.j. 331 204,96 eur. Zaradená

je očakávaná dotácia, ktorá bola schválená Radou partnerstva ŽSK na investíciu Vybudovania a modernizácie učební ZUŠ I. Kolčáka v ZŠ Slnecná na roky 2025-2026 a dotácia MAS na vybudovanie malého amfiteátra s príslušenstvom pri DKN.

Rozpočtovanie výdavkov

Ustanovenie §7 ods.1 zákona 583/2004 Z.z. - Štruktúra výdavkov obce je založená na dodržiavaní zásady priority úhrady niektorých výdavkov pred úhradou iných výdavkov. Za najdôležitejšiu úhradu výdavkov z hľadiska priority sa považujú záväzky v nasledovnom poradí:

- 1) Plnenie zákonných povinností
- 2) Výdavky na výkon samosprávnych pôsobnosti obce
- 3) Výdavky na úhradu preneseného výkonu ŠS
- 4) Výdavky spojené so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku

ROZVOJ OBCÍ predstavuje v rozpočte investície za 958 499 eur

V rámci rozvoja mesta Námestovo pripravujeme sériu strategických investícií, ktoré môžu zmeniť toto mesto na modernú, bezpečnú a atraktívnu lokalitu pre obyvateľov aj návštevníkov. S podporou mimorozpočtových zdrojov, ktoré nám boli pridelené počas výjazdového rokovania vlády v Zákamennom, plánujeme rozšíriť existujúci Náučný chodník o nový cyklochodník. Táto zmena prinesie nielen vyššiu bezpečnosť pre chodcov a cyklistov, ale aj efektívnejšie prepojenie jednotlivých častí nábrežia s prilahlými oblasťami. Medzi kľúčové projekty patrí aj vybudovanie plávajúceho móla, ktorý otvorí dvere novým možnostiam turistiky na Oravskej priehrade. Mólo umožní bezpečné kotvenie vyhladkových lodí smerujúcich na Slanický ostrov umenia – miesto, ktoré je unikátnou kultúrnou pamiatkou regiónu sa vďaka novej infraštruktúre stane dostupnejším pre širšiu verejnosť a posilní postavenie Oravskej priehrady ako významnej turistickej destinácie. Tieto investície sú pokračovaním našej vízie, ako z Nábrežia Oravskej priehrady vytvoriť živé centrum rekreácie, kultúry a športu. Veríme, že nové projekty prilákajú turistov, podpora lokálne podnikanie a zvýšia kvalitu života pre obyvateľov nášho regiónu.

Ďalším krokom v rozvoji mesta Námestovo bude výstavba malého amfiteátra pri Dome kultúry. Tento projekt, podporený finančnými prostriedkami z MAS Biela Orava vo výške 70 000 eur, prinesie nové možnosti pre kultúrne a spoločenské podujatia. Amfiteáter bude miestom, kde sa budú môcť konať malé koncerty, divadelné predstavenia, filmové premietania pod holým nebom a ďalšie komunitné aktivity. Táto investícia zlepší dostupnosť kultúrneho vyžitia pre našich obyvateľov a vráti kultúrny a spoločenský život do centra mesta, na Hviezdoslavovo námestie. Prepojenie kultúry a moderného priestoru pri Dome kultúry posilní atmosféru nášho mesta ako miesta, kde sa stretávajú tradície, umenie a komunita.

Pre naštartovanie výstavby rodinných domov v lokalite Vojenské 1 bude vybudovaná technická infraštruktúra v podobe verejného vodovodu a kanalizácie. Rozsah investície závisí od schválenia žiadosti, ktorú sme podali na Enviromentálny fond v sume 3 000 000 eur. Týmto krokom naštartujeme rozvoj výstavby nových objektov v danej lokalite, čo bude mať za dôsledok nárast obyvateľstva mesta Námestovo.

Do údržby verejných priestranstiev je naplánovaná údržba účelovej komunikácie na sídlisku Stred pri BD 264, údržba účelovej komunikácie pri BD 65,66,67 ul. ČK a údržba medzi radovými garážami na Brehoch – 2. vjazd z ul. Severná, údržba podstavcov, osvetlenie a vyčistenie sochy P. O. Hviezdoslava a Karola Vojtaššáka, manipulačná plocha križovatky ul.

Okružná a Komenského, oprava a rekonštrukcia chodníkov vrátane verejného osvetlenia na Mestskom cintoríne.

Mesto bude pokračovať aj v nasledujúcich rokoch vo výsadbe a údržbe solitérnych stromov, ihličnanov a rozvolnenej výsadby v rámci regenerácie vnútroblokov sídlisk, novej výsadby v rámci náhradnej výsadby za vyrúbanú verejnú zeleň na pozemkoch mesta a dokončení výsadby na ul. Štefánikova vo výške 18 902 eur.

Pokračovať sa bude aj v pozemkových úpravách v lokalite Vojenské 2 a v lokalite Čerchle.

V rámci finančných možností rozpočtu na roky 2026,2027 je naplánovaná investícia vybudovania športového komunitného centra, bude sa naďalej pokračovať v rozvoji strategického územia Nábrežia Oravskej priehrady.

DOPRAVA predstavuje v rozpočte investície za 1 055 000 eur

V rámci cestnej dopravy pripravujeme realizáciu strategickej investície na hlavnej prístupovej komunikácii do mesta – ul. Štefániková, ktorá prinesie výrazné zlepšenie dopravnej situácie. Hlavným prvkom projektu je vybudovanie modernej kruhovej križovatky ulíc Štefániková – Bernolákova – Mlynská. Táto zmena výrazne zvýši bezpečnosť a plynulosť premávky v jednej z najfrekventovanejších častí mesta, čím prispeje k pohodlnejšiemu, bezpečnejšiemu a efektívnejšiemu dopravnému spojeniu. Súčasťou investície je aj obnova príľahlých miestnych komunikácií.

Okrem toho plánujeme opravu miestnych komunikácií na uliciach Plátennicka a Antona Kršáka, ktoré sú aktuálne v nevyhovujúcom stave.

V rokoch 2026 -2027 je naplánovaná oprava chodníkov na ul. 1.Mája, ul. Slanická.

Do rozpočtu je zahrnutá údržba cestných dopravných systémov a zariadení vrátane vodorovného a zvislého dopravného značenia podľa potreby vo výške 50 000 eur.

ZHODNOCOVANIE MAJETKU BUDOV sú naplánované v rozpočte investície za 1 070 000 eur

V oblasti školstva je naplánovaná rekonštrukcia podkrovných priestorov v ZŠ Slnečná pre potreby Základnej umeleckej školy I. Kolčáka .Vytvorenie kreatívneho priestoru pod jednou strechou pre ZUŠ I. Kolčáka je investíciou, ktorá podporí rozvoj umeleckých a tvorivých schopností detí a mládeže v regióne. Takýto priestor bude určený pre rôzne umelecké disciplíny, čo umožní študentom experimentovať a objavovať nové formy umenia. V súčasnej dobe sídli ZUŠ v nevyhovujúcich priestoroch na ul. Hattalová a v dvoch Základných školách v Námestove. Rekonštrukciou podkrovných priestorov vznikne 15 učební na individuálnu výučbu a dve koncertné sály, ktoré bude v prípade potreby možné zlúčiť odsunutím posuvnej priečky - vznikne tak jedna veľká koncertná sála.

V roku 2024 bola podaná žiadosť na získanie mimorozpočtových zdrojov pre zvýšenie energetickej efektívnosti školskej jedálne na ul. Komenského (SIEA). Predmetom realizácie je zateplenie obvodového plášťa, strechy a výmena okien na celom objekte školskej jedálne. V prípade schválenia žiadosti získame nenávratný finančný príspevok 106 043,94 EUR.

V rámci údržby budov sa pravidelne zameriame na opravy a riešenie technických problémov, aby sme zabezpečili ich dlhodobú funkčnosť a bezpečnosť. Budovy v správe mesta sú miestami, kde sa konajú kultúrne, spoločenské, vzdelávacie a administratívne aktivity, preto je našou povinnosťou udržiavať ich v čo najlepšom stave. Neoddeliteľnou súčasťou údržby je aj rýchla reakcia na nepredvídateľné havarijné stavy, ktoré môžu ovplyvniť bezpečnosť alebo prevádzku týchto objektov. Či už ide o drobné opravy strechy, elektroinštalácií, kúrenia alebo iných nevyhnutných prvkov, ktoré sú nevyhnuté na zabezpečenie prevádzky.

V roku 2025 je do rozpočtu zahrnutý kapitálový transfer pre príspevkové organizácie:

- Dom kultúry vo výške 190 000 eur na digitalizáciu kina, rekonštrukciu vzduchotechniky v podjaviske a modernizáciu ťahov javiska,
- Centrum sociálnych služieb vo výške 40 000 eur je zaradené obstaranie záložného zdroja elektrickej energie pre evakuačný výťah.

V návrhu na rok 2025 je do rozpočtu zahrnutý bežný transfer pre príspevkové organizácie vo výške 1 210 000 eur z toho:

- Dom kultúry Námestovo 255 000 eur
- Technické služby mesta Námestovo 645 000 eur
- Centrum sociálnych služieb 310 000 eur.

V rozpočte na roky 2026 -2027 je naplánovaná investícia zníženia energetickej náročnosti budovy Domu kultúry zateplením obvodového plášťa a výmenou otvorových výplní.

Na financovanie materských škôl, základných škôl, základných umeleckých škôl, školských klubov, školských jedální je v rozpočte zahrnutý balík vo výške 7 100 659 eur.

MsÚ v zmysle VZN č. 1/2020 o podmienkach poskytnutia dotácií z rozpočtu mesta zaevidovalo 14 žiadosti od 12 žiadateľov / 1 žiadateľ predložil 3 žiadosti/.

Z procesu posudzovania boli vylúčené 2 žiadosti z ktorých jedna nesplnila podmienky poskytnutia dotácie a druhá bola podaná po termíne. Do rozpočtu boli zaradené finančné prostriedky na dotácie v zmysle VZN č.1/2020 vo výške 157 290 eur.

Dotácia -Námestovský klub slovenských turistov	650
Dotácia na Oravský festival tanca a pohybu, o.z.	4 000
Dotácia -Slanický ostrov divadla, o.z.	4 000
Dotácia- Rodinné centrum Drobček, o.z.	2 400
Dotácia na premiéru divadelnej inscenácie- Severný vietor o.z.	4 000
Dotácia- Slovenský zväz drobnochovateľov	740

Dotácia -Mestský športový klub Námestovo	98 000
Dotácia -Telovýchovná jednota Oravan Námestovo	36 800
Dotácia - ŠVK Námestovo	4 000
Dotácia - ŠK Dúha	2 700

Na poskytovanie sociálnych služieb sú zaradené príspevky neverejným poskytovateľom vo výške 22 447 eur:

Príspevok-denný stacionár SKCH	7 225
Príspevok -neverejný poskytovateľ sociálnej služby- Terézia s.r.o.	13 422
Príspevok - poskytovateľ sociálnej služby -Diecézna charita Žilina	1 800

